

СТАНОВИЩЕ

за докторската дисертация на
Иво Димитров Пиперков
за присъждането на ОНС „Доктор”
по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни
науки (Журналистика – Мултимедия)
за дисертационния труд на тема: „ФУНКЦИОНАЛЕН МОДЕЛ
ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ИНТЕРАКТИВЕН МУЛТИМЕДИЕН ПРОДУКТ”

I. Актуалност на проблема. Представеният за защита дисертационен труд е посветен на актуален за комуникациите и комуникационния процес въпрос, свързан с дейността на всеки индивидуален потребител на интернет съдържание. Неговата актуалност е безспорна. Трактовката в областта на образователното пространство на медийни и рекламни продукти е допълваща на съществуващите теории, тя е навременна, особено ценна с включеното обобщено изследване на 5-годишно експериментално приложение на този модел при направата на мултимедийни интерактивни продукти от студенти на ФЖМК-СУ.

Научната стойност на дисертацията се състои в изследване, описание и допълване на теоретичните разработки по отношение на определението за «мултимедиен интерактивен продукт» и при създаването и описанието от страна на автора на «функционален модел» на стъпките при изработването на такъв продукт. **Актуалността на изследвания проблем**, според мен, се състои и в това, че „интерактивният мултимедиен продукт” съществува и ежедневно се използва в образованието, той е част от медийното съдържание, част от рекламата, той е презентационен елемент при представяне на съдържание, а и е елемент на много други сфери. Неговото използване е свързано с навлизането в ежедневието ни на интерактивните екрани на различни преносими устройства, със засилената употреба и публикуване на интернет съдържание. Интерактивността е част от медийното съдържание за всеки работещ днес журналист. Той трябва да има познания върху функциите на интерактивния мултимедиен продукт, който именно е обект на представеното изследване. Авторът на дисертацията е прав, че „Това поражда необходимостта от формиране и развиване на умения на базата на доказали своята ефективност актуални модели” /с. 4 на Автореферата/.

• В текста си Иво Пиперков и посочил и „обекта”, „предмета” и „задачите” на своето изследване /с. 11 на текста/. В дисертацията е включено самостоятелно емпирично изследване, проведено със студенти единствено за целите на дисертационния труд / Гл.4/. Дисертантът има и своя „хипотеза”, която се стреми да

докаже в/и чрез текста си: /с. 12 на дисертационния труд/ „Технологичните особености при създаването на интерактивен мултимедиен продукт следват най-новите тенденции на технологията дотолкова, доколкото тя е достъпна като функционално действащ модел за изграждането ѝ”.

• Използваните изследователски методи са: описание, сравнителен анализ /за текста/ и анкети, интервюта, наблюдение и критериален тест /за изследването/. Той правилно посочва приетото от него ограничение: „В дисертацията не се изследва интерактивността в интернет като цяло и в частност в социалните медии и мрежи” /с.12 на текста на дисертацията/. Описанието на „функционален модел” за създаването на „интерактивен мултимедиен продукт”, според мен, допълва съществуващите анализи за направата на такъв продукт и именно поради това, можем да кажем, че предложеният за защита труд има приноси и приноси моменти.

II. Структурно и композиционно съдържание на дисертацията.

Дисертацията е структурирана по следния начин: увод, четири глави, заключение, библиография и приложения /7 приложения/. **Уводът** дава подробно описание на целите и структурата на текста. Ясно са дефинирани предметът на проучването и задачите, които си поставя научната разработка, използваните изследователски методи, стъпките по които се движи изследването. Библиографията включва 20 заглавия на български език и 95 на чужди езици. Общият обем на текста 185 страници / 200 с. с Приложенията/.

В Автореферата, който отговаря на изискванията, коректно са посочени приносите и приносните моменти и е приложен списък с публикациите на автора.

Теоретичният обзор е направен в първата и втората глава на дисертацията. Там се изясняват и основни за текста понятия. В **първа глава**, озаглавена „Интерактивност, мултимедия, продукт” е направен обзор на публикации, тематично свързани с понятия като „интерактивност”, „мултимедия”, „интерактивен мултимедиен продукт”. Подходът на автора е интердисциплинарен. Това е теоретичната рамка, върху която стъпват следващите две глави на дисертацията. Авторът проследява терминът „интерактивност” още от първата му поява на български език /от 80-те години на миналия век /Станчев, И. 1988/ и подчертава, че днес той се използва „освободен” от компютърната опосредственост и се свързва с човешкото общуване и взаимодействие /interaction/. Използвани са разработки на /Jensen, J. 2001/ и /Rafaeli, S. 1988/, като за разглежданите нива на интерактивност, авторът приема постановките на Рафаели /три нива на интерактивност/, които той развива в третата глава на текста при описанието на

авторския функционален модел, описание, което се прави за първи път в българските изследвания.

Във **втора глава** „Комуникационни аспекти и технологично средство при изграждане на продукта” е разгледана конструкцията „комуникатор – медия – реципиент” и спецификата на възприемането на интерактивния продукт. Разгледано е мястото на компютъра като технологичен посредник в комуникационния процес. **Приносен момент**, според мен, е направеният преглед на съществуващите теории и авторовата теза за характеризирането на „интерактивен обект” /”Един обект е интерактивен, когато контактува чрез поредица от действия и/или съобщения с друг, като всяко действие или съобщение е свързано и породено от предишните такива”/. Приносна е и направената във втората глава **систематизация** на видовете мултимедийни продукти при използване на следните критерии: структура, област на приложение, информационна функция, специализирани приложения.

В **трета глава** е направено собствено систематизиране на компонентите, изграждащи „интерактивния мултимедийен продукт” и взаимодействието, което този продукт може да има с потребителя, което също е един от приносите в дисертационния труд. Трета глава включва и предложения от автора „функционален модел” за създаване на мултимедийен продукт, очертан в 15 етапа. Предложеният модел за създаване на интерактивни мултимедийни продукти е авторски. Той е анализиран експериментално в продължение на 5 години при експериментална дейност, свързана със създаване на проекти от студенти на ФЖМК - СУ от трите специалности /Журналистика, ВО и Книгоиздаване/. Резултатите от емпирично изследване са представени в четвъртата глава на дисертацията. Изследването включва предварителен експеримент, основно и допълнително изследване с участието на 757 студенти от ФЖМК за период от 5 години. Тезата на автора е, че „запознаването с функционалния модел за създаване на интерактивен мултимедийен продукт в началото на инструктивния курс има съществени предимства”. Авторът на изследването смята, че „При системната интеграция на изразни средства в мултимедия в разработването на проекта е необходимо поетапното прилагане на модела за осъществяване на поставената в началото крайната цел”. /с. 34 от Автореферата/. Това, според мен, е пример за практико- приложния характер на дисертацията.

В **Заключението са** представени основните изводи и обобщения. Съгласна съм и с **основния извод на автора** ”Ако в обикновения потребител на приложни програми е изградена предварителната представа за мултимедийно интегриране, която да предхожда анализа на средствата (инструментариума), с които се създават и подготвят отделните компоненти, той ще може да реализира по-добре такова интегриране,

отколкото ако се следва изграждането на тази представа като последен етап в анализа на усложняващия се софтуер” /с. 38 на Автореферата/.

III. Представената теоретична **разработка е цялостно и завършено научно** изследване, в което докторантът е успял да се ориентира в интердисциплинарната материя, да използва актуални и съотносими теории и да следва логично стъпките на своя експеримент. Дисертационният труд безспорно съдейства за приложимостта на теоретичните постановки /в първа и втора глава/ в практиката чрез описанието на модела и експеримента – преимуществено представени в третата и четвърта глава на разработката.

Оригинален принос, според мен, със съществено практическо приложение, има описания авторския функционален модел за изграждане на интерактивни мултимедийни продукти, доказан с продуктите, направени от страна на студентите. Авторът подчертава, че предложеният модел е приложим в медиите и бизнеса.

Използваните от автора стил и език на писане свидетелстват за познаване на материята. Авторът е представил списък с 4 публикации, които са по темата на дисертацията. 3 от тях са в Годишника на ФЖМК-СУ.

IV. При разработването на темата са допуснати и известни **несъвършенства**, които са основание да бъдат направени някои бележки и препоръки: текстът е структуриран логично, главите са правилно обособени, но при структуриране и подробното изброяване на подглавите се създава впечатление на известна раздробеност. В четвърта глава подробно е описан експериментът на базата на продуктите на студентите, но би могло да се разгълкуват и коментират повече отделните елементи на всеки продукт и да се направи скала за оценка на успеваемостта на студентите в отделните стъпки на експеримента.

V. **Изброените бележки** не намаляват стойността на представената дисертация. Имайки предвид актуалността на разработката, изтъквайки резултатите на направеното изследване, изброените приноси моменти, оригиналния принос на описанието на представения модел, направените обобщения и изводи в текста, препоръчвам на уважаемите членове на научното жури, да присъдят ОНС „доктор” на **ИВО ДИМИТРОВ ПИПЕРКОВ** за дисертационния му труд на тема **„ФУНКЦИОНАЛЕН МОДЕЛ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ИНТЕРАКТИВЕН МУЛТИМЕДИЕН ПРОДУКТ”**

доц. д-р Теодора Петрова